Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a zecea)

21 mai 2015 *

„Trimitere preliminară — Directiva 2006/126/CE — Recunoaștere reciprocă a permiselor de conducere — Perioadă de interdicție — Eliberarea permisului de conducere de către un stat membru înainte de intrarea în vigoare a unei perioade de interdicție în statul membru de reședință obișnuită — Motive de refuz al recunoașterii în statul membru de reședință obișnuită a validității unui permis de conducere eliberat de alt stat membru”

În cauza C-339/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberlandesgericht Nürnberg (Germania), prin decizia din 26 iunie 2014, primită de Curte la 14 iulie 2014, în procedura penală împotriva

Andreas Wittmann,

CURTEA (Camera a zecea),

compusă din domnul C. Vajda, președinte de cameră, și domnii A. Rosas (raportor) și E. Juhász, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Wittmann, de W. Säftel, Rechtsanwalt;

— pentru Comisia Europeană, de G. Braun și de N. Yerrell, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 11 alineatul (4) din Directiva 2006/126/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 decembrie 2006 privind permisele de conducere (JO L 403, p. 18, Ediție specială, 07/vol. 17, p. 216).

* Limba de procedură: germana.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri penale declanșate împotriva domnului Wittmann pentru motivul că, la 16 mai 2013, a condus un autovehicul pe teritoriul german fără a poseda permisul de conducere necesar în acest scop.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentele (2) și (15) ale Directivei 2006/126 au următorul cuprins:

„(2) Normele privind permisele de conducere sunt elemente esențiale ale politicii comune în domeniul transporturilor, contribuie la îmbunătățirea siguranței rutiere și facilitează libera circulație a persoanelor care își stabilesc reședința într-un stat membru, altul decât statul care a eliberat permisul. Ținând seama de importanța mijloacelor de transport individuale, posesia unui permis de conducere recunoscut în mod corespunzător de un stat membru gazdă favorizează libera circulație și libertatea de stabilire a persoanelor. […]

[…]

(15) Din motive legate de siguranța rutieră, statele membre ar trebui să poată aplica dispozițiile lor naționale cu privire la retragerea, suspendarea, reînnoirea și anularea permiselor de conducere tuturor deținătorilor de permise de conducere care și-au stabilit reședința obișnuită pe teritoriul lor.”

4 Potrivit articolului 2 alineatul (1) din această directivă, permisele de conducere eliberate de statele membre sunt recunoscute reciproc.

5 Articolul 11 alineatul (4) din directiva menționată prevede:

„Un stat membru refuză eliberarea unui permis de conducere unui solicitant al cărui permis de conducere face obiectul unei restricții, suspendări sau retrageri într-un alt stat membru.

Un stat membru refuză să recunoască valabilitatea oricărui permis de conducere eliberat de un alt stat membru unei persoane al cărei permis de conducere face obiectul unei restricții, suspendări sau retrageri pe teritoriul statului membru anterior.

De asemenea, un stat membru poate refuza eliberarea unui permis de conducere unui solicitant al cărui permis a fost anulat într-un alt stat membru.”

Dreptul german

6 Dispozițiile relevante din dreptul german sunt cele ale Regulamentului privind accesul persoanelor la traficul rutier (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr – Fahrerlaubnis-Verordnung), în versiunea din 10 ianuarie 2013 (denumit în continuare „FeV”).

7 Articolul 28 alineatul 1 din FeV prevedea principiul potrivit căruia un permis de conducere valabil al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European (SEE) eliberat într-un alt stat membru conferă titularului dreptul de a conduce un autovehicul în Germania.

8 Alineatul 4 al acestui articol, care instituia o excepție de la această regulă, prevedea:

„Autorizația menționată la alineatul 1 nu se aplică deținătorilor unui permis de conducere al Uniunii Europene sau al SEE

[…]

3. al căror permis de conducere a făcut în Germania obiectul unei măsuri de retragere fie printr-o decizie judiciară provizorie sau definitivă, fie printr-o decizie administrativă executorie cu efect imediat ori definitivă, cărora le-a fost refuzat permisul de conducere printr-o decizie definitivă sau cărora nu le-a fost retras permisul de conducere pentru simplul motiv că deținătorul a renunțat între timp la acesta;

4. cărora, în urma unei hotărâri judecătorești definitive, nu li se poate elibera un permis de conducere;

[…]

Prima teză punctele 3 și 4 este aplicabilă numai în cazul în care măsurile pe care le vizează sunt înscrise în registrul central al circulației și nu a intervenit nicio radiere în temeiul articolului 29 din Legea germană privind circulația rutieră […]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

9 Cu ocazia unui control rutier, la 16 mai 2013, la Rothenburg-ob-der-Tauber (Germania), domnul Wittmann, resortisant german, a prezentat un permis de conducere al Uniunii care fusese eliberat de autoritățile poloneze.

10 Autoritățile germane, considerând că valabilitatea permisului de conducere obținut în Polonia nu putea fi recunoscută pe teritoriul lor, au început urmărirea penală împotriva domnului Wittmann pentru conducere fără permis de conducere. Acesta nu putea, în opinia lor, să se prevaleze de permisul de conducere polonez din cauza faptului că făcuse obiectul unei condamnări anterioare în Germania, însoțită de o perioadă de interdicție a obținerii unui permis de conducere.

11 În consecință, el a fost urmărit penal și ulterior condamnat de Amtsgericht Ansbach (Tribunalul Cantonal din Ansbach), la 23 ianuarie 2014, la o pedeapsă cu închisoarea de 6 luni pentru conducere fără permis. Astfel, această instanță a validat poziția autorităților germane.

12 În ceea ce privește situația de fapt care a dat naștere litigiului din fața instanței de trimitere, aceasta arată că, cu ocazia unui control rutier efectuat la 1 decembrie 2004, domnul Wittmann a prezentat un permis de conducere ceh falsificat. Amtsgericht Lindau (Tribunalul Cantonal din Lindau), care era atunci tribunalul teritorial competent, a pronunțat, în hotărârea din 18 iulie 2005, numai o pedeapsă constând în interdicția eliberării unui permis de conducere, și anume o perioadă în care nu poate fi eliberat un permis de conducere unei persoane care nu are permis de conducere – întrucât acesta i-a fost deja retras sau întrucât ea nu s-a aflat niciodată în posesia unui permis de conducere. Amtsgericht Lindau s-a pronunțat în acest sens din cauza faptului că permisul de conducere al domnului Wittmann îi fusese retras în cursul anului 2001.

13 Această hotărâre a Amtsgericht Lindau a rămas definitivă la 14 iulie 2006. Perioada de interdicție a eliberării a început la 14 iulie 2006 și s-a încheiat un an mai târziu, și anume la 14 iulie 2007. Potrivit Codului penal, perioadele de interdicție a eliberării unui permis de conducere încep să curgă numai atunci când hotărârea de condamnare a rămas definitivă.

14 Deși, ulterior pronunțării hotărârii Amtsgericht Lindau, domnul Wittmann nu a mai solicitat un nou permis de conducere în Germania, el a obținut în schimb un permis de conducere în Polonia la 14 septembrie 2005, mai exact după pronunțarea hotărârii din 18 iulie 2005, dar înainte ca aceasta să rămână definitivă și înainte să înceapă să curgă perioada de interdicție de un an.

15 Domnul Wittmann și-a prezentat permisul de conducere polonez cu ocazia unui control rutier la Rothenburg-ob-der-Tauber, la 15 septembrie 2009. Prin hotărârea din 4 mai 2010, el a fost condamnat pentru conducere fără permis de conducere la o pedeapsă privativă de libertate de 6 luni, pedeapsă pe care a executat-o.

16 Același permis de conducere polonez a fost prezentat de domnul Wittmann cu ocazia controlului rutier din 16 mai 2013 menționat la punctul 9 din prezenta hotărâre.

17 Prin hotărârea din 23 ianuarie 2014, Amtsgericht Ansbach a constatat de asemenea că, în trecut, domnul Wittmann mai făcuse obiectul a unsprezece condamnări pentru conducere fără permis de conducere. Mai exact, permisul său de conducere german i-a fost retras în anul 2001 și ulterior nu i s-a eliberat niciun alt permis în Germania.

18 Domnul Wittmann a introdus recurs împotriva acestei hotărâri din 23 ianuarie 2014 în fața Oberlandesgericht Nürnberg (Tribunalul Regional Superior din Nürnberg). Executarea pedepsei cu închisoarea a fost suspendată până la pronunțarea hotărârii de către instanța de trimitere.

19 Având îndoieli cu privire la eventuala obligație, în temeiul Directivei 2006/126, de a recunoaște permisul de conducere polonez, Oberlandesgericht Nürnberg a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 11 alineatul (4) din Directiva [2006/126] trebuie interpretat în sensul că echivalează cu o retragere a unui permis de conducere situația în care conducătorului unui autovehicul nu i se retrage permisul de conducere pentru simplul motiv că acestuia i-a fost deja retras anterior permisul de conducere și, prin urmare, nu mai deține un permis de conducere și în care se dispune totodată că, în orice caz, acestei persoane nu i se mai poate elibera un nou permis de conducere o anumită perioadă?”

Cu privire la întrebarea preliminară

20 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 11 alineatul (4) al doilea paragraf din Directiva 2006/126 trebuie interpretat în sensul că o măsură prin care un stat membru, care nu poate retrage conducătorului unui autovehicul permisul de conducere pentru motivul că acesta a făcut deja obiectul unei decizii de retragere anterioare, dispune că nu poate fi eliberat un nou permis de conducere acestei persoane o anumită perioadă trebuie considerată o măsură de restricție, de suspendare sau de retragere a permisului de conducere în sensul acestei dispoziții, cu consecința că se va opune recunoașterii valabilității oricărui permis eliberat de alt stat membru înainte de expirarea acestei perioade.

21 Domnul Wittmann consideră că situațiile de fapt care au dat naștere hotărârilor anterioare ale Curții în materie nu sunt comparabile cu cea din prezenta cauză. El arată, făcând referire la jurisprudența Curții privind principiul recunoașterii reciproce a permiselor de conducere (Hotărârea Akyüz, C-467/10, EU:C:2012:112, punctul 46), că nu ar trebui să fie adăugate noi excepții de la acest principiu. În opinia lui, Curtea a dezvoltat două situații derogatorii clare, și anume nerespectarea cerinței privind reședința, care nu joacă niciun rol în cauza principală, și, pe de altă parte, obținerea unui permis de conducere străin după retragerea autorizației naționale sau într-o perioadă de interdicție. Potrivit domnului Wittmann, el nu a obținut permisul de conducere polonez într-o perioadă de interdicție întrucât această interdicție a intrat în vigoare abia după obținerea permisului menționat.

22 Comisia Europeană arată că instanța de trimitere a identificat similitudini între prezenta cauză și situația de fapt aflată la originea Hotărârii Weber (C-1/07, EU:C:2008:640). Ea consideră că este necesar să se examineze dacă există între aceste două cauze diferențe care să justifice o apreciere juridică distinctă. În opinia sa, nu aceasta este situația, deoarece domnul Wittmann se află, în ceea ce privește permisul său de conducere polonez, într-o situație comparabilă cu cea a inculpatului din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Weber (C-1/07, EU:C:2008:640).

23 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 2 alineatul (1) din Directiva 2006/126, precum și articolul 1 alineatul (2) din Directiva 91/439/CEE a Consiliului din 29 iulie 1991 privind permisele de conducere (JO L 237, p. 1, Ediție specială, 07/vol. 2, p. 62), care precedă Directiva 2006/126, prevăd recunoașterea reciprocă, fără nicio formalitate, a permiselor de conducere eliberate de statele membre (a se vedea în acest sens Hotărârea Akyüz, C-467/10, EU:C:2012:112, punctul 40, precum și Hotărârea Hofmann, C-419/10, EU:C:2012:240, punctele 43 și 44).

24 Articolul 11 alineatul (4) al doilea paragraf din Directiva 2006/126 prevede însă că un stat membru este obligat să refuze să recunoască valabilitatea oricărui permis de conducere eliberat de alt stat membru unei persoane al cărei permis de conducere face obiectul unei restricții, suspendări sau retrageri pe teritoriul statului membru anterior.

25 Din precizările furnizate de instanța de trimitere rezultă că, înainte de obținerea de către domnul Wittmann, la 14 septembrie 2005, a permisului său de conducere polonez, Amtsgericht Lindau pronunțase, la 18 iulie 2005, împotriva lui o interdicție de eliberare a unui permis de conducere german. Întrucât hotărârea Amtsgericht Lindau a rămas definitivă la 14 iulie 2006, interdicția de eliberare a intrat în vigoare, în consecință, în aceeași zi și a încetat un an mai târziu, mai exact la 14 iulie 2007. Pe de altă parte, faptele care justifică măsura interzicerii eliberării unui permis de conducere în Germania au fost constatate la 1 decembrie 2004, și anume anterior datei de eliberare a permisului de conducere polonez.

26 Trebuie amintit că, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Weber (C-1/07, EU:C:2008:640), era vizată o persoană care a condus un autovehicul în Germania sub influența unor stupefiante și căreia i s-a aplicat, pe lângă o amendă, o suspendare a permisului de conducere timp de o lună. Permisul de conducere german i-a fost apoi retras pentru aceleași fapte. Ulterior deciziei administrative de suspendare a permisului său de conducere, dar înainte ca această decizie să dobândească un caracter definitiv și înainte de decizia subsecventă prin care i s-a impus retragerea permisului, această persoană a obținut un permis de conducere ceh, pe care autoritățile germane au refuzat să i-l recunoască.

27 Prin această hotărâre, Curtea a considerat că articolul 1 alineatul (2), precum și articolul 8 alineatele (2) și (4) din Directiva 91/439 nu se opun ca un stat membru să refuze recunoașterea pe teritoriul său a dreptului de a conduce care rezultă dintr-un permis de conducere emis într-un alt stat membru unei persoane care face obiectul unei măsuri de retragere a dreptului de a conduce pe teritoriul primului stat membru, chiar în condițiile în care această retragere a fost pronunțată ulterior emiterii permisului menționat, din moment ce acesta a fost obținut după o decizie de suspendare a permisului emis în primul stat membru și din moment ce atât măsura de suspendare, cât și măsura de retragere sunt justificate prin motive existente la data emiterii celui de al doilea permis de conducere (a se vedea în acest sens Hotărârea Weber, C-1/07, EU:C:2008:640, punctul 41. A se vedea de asemenea Hotărârea Apelt, C-224/10, EU:C:2011:655, punctul 31).

28 Desigur, în cauza principală, măsura impusă domnului Wittmann diferă de cele impuse domnului Weber prin faptul că domnul Weber dispunea încă de permisul său de conducere german atunci când a săvârșit pe teritoriul german infracțiunea în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Weber (C-1/07, EU:C:2008:640), ceea ce nu era și cazul domnului Wittmann la momentul infracțiunii în discuție în cauza principală. Cu toate acestea, împrejurarea că domnul Wittmann nu mai deținea un permis de conducere german care ar fi putut face obiectul unei retrageri este lipsită de incidență pentru aplicarea articolului 11 alineatul (4) al doilea paragraf din Directiva 2006/126. Astfel, în

asemenea împrejurări, o interdicție de a obține un nou permis de conducere trebuie considerată o măsură de restricție, de suspendare sau de retragere în sensul acestei dispoziții [a se vedea în acest sens Hotărârea Apelt, C-224/10, EU:C:2011:655, punctul 33, în care Curtea a constatat că o măsură de reținere poate fi considerată o măsură de suspendare vizată la articolul 8 alineatele (2) și (4) din Directiva 91/439].

29 După cum a arătat Comisia, excluderea unor astfel de măsuri din domeniul de aplicare al articolului 11 alineatul (4) al doilea paragraf din Directiva 2006/126 ar implica faptul că persoanele care au săvârșit infracțiuni rutiere fără a poseda permis de conducere ar fi tratate mai bine decât cele care au săvârșit asemenea infracțiuni fiind în posesia unui permis de conducere. Un asemenea rezultat ar fi contrar obiectivului siguranței rutiere, a cărui importanță este subliniată în considerentele (2) și (15) ale acestei directive.

30 Or, a impune unui stat membru să recunoască valabilitatea permisului de conducere emis unei persoane de alt stat membru, atunci când împotriva acestei persoane a fost pronunțată o măsură de interdicție a obținerii unui permis de conducere în primul stat membru de către acesta, pentru fapte anterioare eliberării de către al doilea stat a permisului respectiv, ar determina încurajarea autorilor de infracțiuni de pe teritoriul unui stat membru pasibili de o astfel de măsură să se deplaseze într-un alt stat membru pentru a obține un nou permis și pentru a evita în acest mod consecințele administrative sau penale ale infracțiunilor menționate și ar distruge în cele din urmă încrederea pe care se întemeiază sistemul de recunoaștere reciprocă a permiselor de conducere (a se vedea în acest sens Hotărârea Weber, C-1/07, EU:C:2008:640, punctul 39).

31 Împrejurarea că hotărârea prin care se pronunță această măsură a rămas definitivă ulterior eliberării permisului de conducere în al doilea stat este lipsită de incidență în această privință din moment ce permisul a fost obținut după pronunțarea acestei hotărâri, iar motivele care justifică măsura vizată existau la data eliberării permisului menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea Weber, C-1/07, EU:C:2008:640, punctele 36 și 41).

32 În consecință, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 11 alineatul (4) al doilea paragraf din Directiva 2006/126/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 decembrie 2006 privind permisele de conducere trebuie interpretat în sensul că o măsură prin care statul membru de reședință obișnuită a unei persoane, care nu poate retrage acestei persoane, conducător al unui autovehicul, permisul de conducere pentru motivul că acesta făcuse deja obiectul unei decizii de retragere anterioare, dispune că nu poate fi eliberat un nou permis de conducere persoanei respective o anumită perioadă trebuie considerată o măsură de restricție, de suspendare sau de retragere a permisului de conducere în sensul acestei dispoziții, cu consecința că va împiedica recunoașterea valabilității oricărui permis eliberat de alt stat membru înainte de expirarea acestei perioade. Împrejurarea că hotărârea prin care se pronunță această măsură a rămas definitivă ulterior eliberării permisului de conducere în al doilea stat este lipsită de incidență în această privință din moment ce permisul a fost obținut după pronunțarea acestei hotărâri, iar motivele care justifică măsura menționată existau la data eliberării permisului respectiv.

Cu privire la cheltuielile de judecată

33 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a zecea) declară:

Articolul 11 alineatul (4) al doilea paragraf din Directiva 2006/126/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 decembrie 2006 privind permisele de conducere trebuie interpretat în sensul că o măsură prin care statul membru de reședință obișnuită a unei persoane, care nu poate retrage acestei persoane, conducător al unui autovehicul, permisul de conducere pentru motivul că acesta făcuse deja obiectul unei decizii de retragere anterioare, dispune că nu poate fi eliberat un nou permis de conducere persoanei respective o anumită perioadă trebuie considerată o măsură de restricție, de suspendare sau de retragere a permisului de conducere în sensul acestei dispoziții, cu consecința că va împiedica recunoașterea valabilității oricărui permis eliberat de alt stat membru înainte de expirarea acestei perioade. Împrejurarea că hotărârea prin care se pronunță această măsură a rămas definitivă ulterior eliberării permisului de conducere în al doilea stat este lipsită de incidență în această privință din moment ce permisul a fost obținut după pronunțarea acestei hotărâri, iar motivele care justifică măsura menționată existau la data eliberării permisului respectiv.

Semnături